

DOMOV V BATŮŽKU

Vzdělávací oblasti a průřezová témata:

Člověk a jeho svět – Lidé kolem nás – Základní globální problémy

Umění a kultura – Výtvarná výchova

Český jazyk a literatura – Literární výchova

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá

Anotace:

Děti se vžijí do situace Rahímy z Afghánistánu, která byla nucena opustit svůj domov. Nejprve se zamýšlejí nad tím, co domov znamená pro ně, dále se věnují příběhu Rahímy, přemýšlejí, jak mohl vypadat její domov a proč jej musela opustit. V druhé části lekce se děti samy rozhodují, co by si vzaly na cestu, a téma zpracovávají výtvarně.

Cíle:

Žáci

- porozumějí situaci, ve které se ocitla Rahíma, rozvíjejí schopnost empatie;
- se dokážou rozhodnout a vybrat omezený počet věcí, které by si vzali, pokud by museli náhle opustit svůj domov;
- výtvarně vyjádří, co pro ně znamená domov.

Čas: 45 minut (v základní formě) nebo 90 minut (prodloužení výtvarné činnosti)

Pomůcky: knížka *Největší přání* (str. 20–21), výtvarné potřeby (dle vlastní zvolené metody), čistý papír nebo šablona batůžku pro každé dítě

Postup:

- Zeptejte se dětí, **co pro ně znamená domov**, pobídněte je, aby do popisu zahrnuly také konkrétní lidi, věci, místa.

Je dobré dát každému dítěti možnost vyjádřit svou představu. Aktivita slouží k tomu, aby se děti naladily na téma domov a také aby si uvědomily, jaké věci jsou pro ně doma důležité.

- Pokračujte četbou str. 20–21 (kapitola *Nejhezčí dárek*), kde se děti dozvědí o Rahímě. Podívejte se s nimi také na ilustrace z knihy. Položte dětem následující otázky (lze navázat na výstupy z řízeného čtení knížky):

Odkud by Rahíma mohla být?

Kdo/co by mohla být Feliska? Proč se jí Rahíma nechce vzdát?

Jaký by mohl být domov Rahímy? Podle čeho si to myslíte?

Proč musela Rahíma domov opustit? Podle čeho si to myslíte?

- Odpovědi dětí zapište na tabuli. Pak jim přepravte, jaké je pravděpodobně pozadí našeho příběhu:

– Rahíma pochází z Afghánistánu (ukážete si také na mapě a glóbusu).

– Feliska je plyšová kočka, kterou Rahíma dostala od babičky, když opouštěla Afghánistán. Pro Rahímu je Feliska důležitá, připomíná jí babičku v Afghánistánu.

– V Afghánistánu je rozšířená kočka bažinná (*Felis Chaus*), odtud jméno Feliska.

– V Afghánistánu probíhá už druhou desítku let válka. I když se situace v minulosti několikrát uklidnila, v zemi stále není moc bezpečno, obzvláště ne pro děti. Konflikt také způsobil, že mnoho dětí nemůže chodit do školy, a nemohou tak získat dobré vzdělání. Strach o vlastní život nutí mnoho lidí z Afghánistánu uprchnout do jiné země. Také Rahíma s rodiči se rozhodli ze země odejít. Nebylo to pro ně vůbec jednoduché. Rahímína babička v Afghánistánu zůstala, prožila tam celý svůj život a má svou zemi i přes dlouhodobé problémy ráda. Pro babičku by cesta do bezpečí jiné země byla zároveň velmi dlouhá a namáhavá.

- Vyzvěte děti, aby se zamyslely nad tím, **co by si vzaly s sebou**, pokud by se musely rychle sbalit a opustit svůj domov. Můžete dětem přiblížit reálnou situaci, která nastala v naší zemi v minulých letech v souvislosti s povodněmi. Nejprve ať si samy „sbalí batůžek“. Dejte jim na rozmyšlení časový limit (2 minuty), a omezený počet věcí (5). Je důležité zdůraznit, že rodiče, sourozenci a případně další členové rodiny, se kterými žijí, jdou také s nimi (není třeba děti zbytečně stresovat). Pokud děti tápou, řekněte jim, ať si vzpomenu na to, co zmínily v úvodu, když jste se bavili o tom, co pro ně znamená domov.

Batůžky nechte děti zpracovávat výtvarně:

1. varianta: Batůžek si samy děti nakreslí na papír A4/A3 a věci, co si vezmou s sebou, si do něj napíšíou či nakreslí.
2. varianta: Rozdejte dětem už předkreslené batůžky, do kterých napíšíou, co si vezmou s sebou (vhodné zejména, pokud máte málo času), nebo si své věci do batůžku nakreslí.

- Po výtvarné činnosti s dětmi sdílejte, co má kdo v batůžku. Poskládejte jednotlivá díla do kruhu, stoupněte si s dětmi okolo a postupně si projděte všechny obrázky. Až obejdete kolečko, nechte každé dítě sednout si ke svému obrázku. Zeptejte se jich, co víme, že si s sebou vzala z Afghánistánu Rahíma (*plyšovou kočičku Felisku*).

- Vyzvěte děti, aby si z věcí, které si sbalily do batůžku, vybraly jen jednu nejdůležitější. Takovou věc, kterou by si vzaly jako první, když nyní musely opustit domov. Sdílejte vybrané věci postupně v kolečku.

Chcete-li podpořit vzájemné naslouchání dětí, dejte jim do kruhu nějaký předmět s pravidlem, že mluvit smí pouze ten, kdo má tento předmět u sebe, a všichni ostatní dávají bedlivý pozor, co jejich spolužák/spolužačka říká. Přidejte ještě jedno pravidlo – když děti uslyší, že spolužák/spolužačka říká stejnou věc, jakou chtějí říct/řekli oni, dají obě ruce nad hlavu a zatřesou jimi na souhlas.

- Až se každý vyjádří, zeptejte se dětí, jaké pro ně bylo vybrat ze sbalených věcí pouze tu jednu nejdůležitější.

Diskusi můžete shrnout připomenutím příběhu Rahímy, která musela odejít ze své vlastní země a vydat se na dlouhou cestu do Evropy.

Alena Grossová (ZŠ Jindřichov ve Slezsku):

„Žáci se zapojovali aktivně, brali aktivitu batůžek velmi zodpovědně, každý musel svůj úsudek zdůvodnit, a přišli na to, že jejich soudy byly příliš unáhlené (Rahíma bude asi chudá). (...) Zajímavé byly reakce [žáků] po aktivitě, kdy jsem se ptala, jak se cítili při rozhodování: necítila jsem se dobře, byla jsem strašně nervózní, nemohl jsem se rozhodnout, bylo mi to hrozně nepříjemné.“

Zdroje:

KOŘÍNEK, Milan. Felis Chaus (kočka bažinná). *BioLib.cz* [online]. BioLib, 2014 [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <https://www.biolib.cz/cz/taxon/id1939/>

Doporučení dalších zdrojů:

Škola v Kálú. ČLOVĚK V TÍSNI, O. P. S. *Jeden svět na školách* [online]. Člověk v tísní [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.jsns.cz/lekce/15610-skola-v-kalu>

ENGELOVÁ, Tereza. Exkluzivní reportáž: Afghánistán v mlze. *Rozvojovka* [online]. Praha: Člověk v tísní, 2016, 2016(4) [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/clanky/1866-exkluzivni-reportaz-afghanistan-v-mlze.htm>

RAHIMI, Fatima. Afghánistán dnes: i děti musí pracovat. *Deník Referendum* [online]. Vydavatelství Referendum, 2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/26014-afghanistan-dnes-i-deti-musi-pracovat>

ZÍMOVÁ, I., M. KATAWAZI a BAAG. Nejistá budoucnost v Pákistánu a Íránu, nebo Evropa? *Rozvojovka* [online]. Praha: Člověk v tísní, 2015, 2015(4) [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/clanky/1733-nejista-budoucnost-v-pakistanu-a-iranu-nebo-evropa.htm>

Rozvojovka: *Migrace: příčiny a důsledky*. Praha: Člověk v tísní, 2015, 2015(4). Dostupné také z: http://www.rozvojovka.cz/download/docs/346_rozvojovka-4-2015-migrace.pdf